

Onderwerp:	Aanpak van houtrookoverlast in Helmond
Datum	25 oktober 2018
Partij:	Helder Helmond
Bijlage:	49
Ingekomen brief griffie:	29 oktober 2018
Antwoord college	4 december 2018

Aan het college van burgemeester en wethouders van Helmond,

Helder Helmond ontvangt steeds vaker vragen en klachten met betrekking tot overlast van op hout gestookte kachels, open haarden, pallet kachels, vuurkorven en tuinhaarden. Overlast door houtrook is vervuilend, veroorzaakt gezondheidsproblemen en is een bedreiging voor de sociale cohesie. Het Gerechtshof van Den Bosch was in het arrest van 31 juli 2018 klip en klaar in haar uitspraak: het stoken van hout leidt tot overlast voor omwonenden. Helder Helmond herkent zich volledig in twee recente uitspraken van staatssecretaris mevrouw S. van Velthoven: "schone lucht is van levensbelang" en "een veilig niveau van verontreiniging bestaat niet". Helder Helmond is het ook eens met de uitspraak van onze burgemeester mevrouw E. Blanksma toen zij werd geciteerd in het Eindhovens Dagblad: "niemand heeft het recht om het woon- en leefgenot van een ander te verpesten". Houtrook verpest het woon- en leefgenot van anderen. Houtrook verpest ook de gezondheid van anderen. Houtrook bevat veel voor de gezondheid gevaarlijke stoffen. Daaronder het kankerverwekkende fijnstof en nog kleinere nano deeltjes, benzeen, dioxine, benzo(a)pyreen, PAK's en vluchtige organische stoffen. Waar luchtvervuiling door andere bronnen langzaam afneemt, groeit de omvang door huishoudelijk gebruik (vuurhaarden, kachels). De gezondheidsschade voor zowel de houtstoker als diens directe omgeving is vele malen groter dan het roken van tabak. Houtrook wordt niet voor niets steeds vaker aangeduid als sluipmoordenaar of het 'nieuwe asbest'. In de Nota van Antwoord (bijlage 6 bij het kabinetsbesluit Aanpassing Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit 2018, dd. 27 september 2018) schrijft de staatssecretaris van I en W: "Zeker als de weersomstandigheden ongunstig zijn en de rook blijft hangen, kan houtrook tijdelijk een aanzienlijke bijdrage leveren aan de luchtverontreiniging. De bijdrage van houtstook door particulieren aan de fijnstofdeken over het gehele jaar is toegenomen. Ik begrijp dat dit overlast en gezondheidsproblemen kan veroorzaken." Het aantal houtkachels in woonwijken neemt een enorme vlucht. Steeds meer mensen wonen, letterlijk, onder de rook van deze bronnen. Steeds vaker worden houtkachels gebruikt als hoofdverwarming, wat het schadelijke effect enorm vergroot. Extra verontrustend daarbij is, dat veel stokers gebruik maken van goedkoop, vervuild hout. De gezondheidsrisico's voor de stoker en de directe omgeving laten zich raden. Helder Helmond maakt zich ernstig zorgen over de sterke toename van de overlast en de daarmee gepaard gaande gezondheidsrisico's en gevoelens van onbehagen voor de inwoners van Helmond. De energietransitie herbergt het gevaar van een nog sterkere toename van het aantal houtkachels.

Helder Helmond stelt daarom de volgende vragen aan het College van Burgemeester en Wethouders van Helmond en de andere raadsleden:

1. In het Coalitieakkoord schrijven de deelnemende partijen dat de landelijke ontwikkelingen inzake aanpak van houtrookoverlast worden afgewacht. Helder Helmond is van mening dat de gezondheidsrisico's van mensen in diverse woonwijken ernstige vormen aanneemt. Vooral mensen

die in de directe nabijheid van een op hout gestookt installatie wonen, ondervinden zeer ernstige hinder. Zij kunnen die op geen enkele manier ontwijken. Ventileren van woningen wordt schier onmogelijk, wat o.a. kan leiden tot schimmelvorming in huis met verhoogd gezondheidsrisico tot gevolg.

- Is het College op de hoogte van aard en de omvang van de problemen van houtrook op de stoker en op diens omgeving?
 - Op welke wijze is het College voornemens invulling te geven aan de zorgplicht van de gemeente om de burgers van Helmond te beschermen tegen de overlast door houtrook?
 - Is het juist dat vanuit de ambtelijke organisatie de vraag gesteld is om snel met lokale regelgeving te komen om overlast adequaat te kunnen aanpakken?
2. Wetenschappers hebben aangetoond dat het stoken van hout leidt tot grote gezondheidsschade als astma, COPD, luchtweginfecties, hart en vaatziekten. Recente wetenschappelijke onderzoeken tonen het verband aan tussen het stoken van hout en gezondheidsproblemen als verschillende soorten van kanker, nierfalen, dementie, concentratieproblemen en zelfs gezondheidsschade voor het ongeboren kind.
- Is het college op de hoogte van de aard en omvang van deze gezondheidsrisico's door het stoken van hout?
3. Op 2 november 2017 heeft de gemeenteraad unaniem de motie aangenomen die door de fracties van D'66 Helmond, Groen Links Helmond, SP Helmond, CDA Helmond, Senioren 2015, Helmond Aktief en Helder Helmond is ingediend met de oproep aan het College om "in kaart te brengen wat de mogelijkheden zijn om de overlast van houtstook tegen te gaan en de raad daarover te informeren".
- In welk stadium bevindt zich de voortgang in de uitvoering van de motie?
4. WHO, RIVM, GGD en steeds meer provinciale en lokale overheden en groepen van gehinderden pleiten voor een verbod op het stoken van hout in woonwijken of minstens hetontmoedigen van het stoken van hout. Wereldwijd wordt bovendien de roep om een verbod op het stoken van hout in stedelijk gebied steeds groter.
- Overweegt het College een algeheel verbod op het stoken van hout in Helmond of in een aantal woonwijken van Helmond?
 - a) Zo ja, op welke termijn kan de raad een voorstel voor een Algemene Plaatselijke Verordening tegemoet zien?
 - b) Zo nee, gaat het College over tot het verplichten van technische maatregelen om de uitstoot van op hout gestookte installaties te reduceren? Zo ja, op welke termijn kan de raad dan een voorstel voor een APV tegemoet zien?
 - c) Zo nee, gaat het college over tot het verplicht vervangen van oude op hout gestookte installaties door minder vervuilende nieuwe installaties? Zo ja, Op welke termijn kan de raad dan een voorstel voor een APV tegemoet zien?
 - d) Zo nee, welke maatregelen stelt het College wel voor?
 - e) Neemt het College geen maatregelen? Dan ontvangen wij graag van het College een gefundeerde reactie op deze overweging.
5. Het stoken van hout heeft impact op de leefomgeving. Signalen over sluimerende conflicten als gevolg van de overlast bereiken ons steeds vaker. Vaak stuiten gehinderden op een muur van onbegrip of onwil. Niemand wil ruzie met de burens. Veel mensen besluiten daarom het probleem niet te bespreken of niet te melden bij de gemeente. Gehinderden ervaren onmacht, frustratie en stress. Soms raken mensen daardoor zelfs in een sociaal isolement.

- Is het College op de hoogte van de aard en de omvang van deze impact op de leefomgeving?
 - a) Zo ja, op welke wijze komt het College tegemoet aan deze effecten op de sociale cohesie in buurten en wijken?
 - b) Zo nee, op welke wijze gaat het College onderzoek doen naar de aard en de omvang en gaat zij onderzoeken of er binnen het Sociaal Domein mogelijkheden zijn om een afzonderlijk meldpunt voor houtrookoverlast in te richten?

- 6. De voorlichting van de gemeente Helmond is gericht op tips voor stokers, de gebruikers van houtkachels. Gehinderden kunnen daar geen relevante informatie vinden. Nu duidelijk is dat er op korte termijn geen landelijke voorlichtingscampagne komt, is Helder Helmond van mening dat lokale voorlichting, gericht op de negatieve gezondheidseffecten van het stoken van hout, noodzakelijk is. Bij voorkeur gebeurt dit door verspreiding van een huis-aan-huis folder.
 - Deelt het College deze mening?
 - a) Zo ja, is het College voornemens om een duidelijke voorlichtingsfolder samen te stellen en deze huis aan huis te verspreiden?
 - b) Zo nee, kan het College dan motiveren waarom zij de inwoners van Helmond niet gaat voorlichten over de risico's van het stoken van hout?

- 7. Helder Helmond voorziet met de toename van de overlast een vergelijkbare toename van het aantal klachten en meldingen, mogelijk gevolgd door een toename van het aantal handhavingverzoeken, bezwaarprocedures, alsmede bestuursrechtelijke procedures valt dan te verwachten. Deze procedures zijn arbeidsintensief en kostbaar voor de gemeente Helmond.
 - Beschikt de gemeente Helmond over voldoende gekwalificeerde mensen, middelen (o.a. meetapparatuur), kennis en vaardigheden om in deze procedures adequaat te handelen?
 - Is het juist dat vanuit de ambtelijke organisatie de roep bestaat om lokale regelgeving teneinde adequaat te kunnen optreden bij overlast door het stoken van hout?

- 8. Steeds meer inwoners zijn zich bewust van de gevaren van luchtverontreiniging in hun directe omgeving. Initiatieven om zelf metingen te verrichten of onderzoeken te doen, zijn sterk in opmars. RiVM is actief in het promoten van citizen science* via het programma Samenmeten. Ook lokale overheden omarmen deze initiatieven.
 - Heeft het College een visie op het inzetten van inwoners bij het monitoren van omgevingsfactoren die van invloed zijn op hun directe leefomgeving, zodat uit gegevens, verzameld over een langere periode, een compleet beeld ontstaat van de luchtverontreiniging in de wijken van Helmond?
 - a) Zo ja, is het College bereid om hiervoor expertise en middelen beschikbaar te stellen?
 - b) Zo nee, is het College bereid om met inwoners in gesprek te gaan om te onderzoeken op welke wijze citizen science* in onze innovatieve stad kan worden betrokken bij het monitoren en verbeteren van de luchtkwaliteit en het leefklimaat, vooral in de woonwijken van Helmond?
**Citizen science, ook wel burgerwetenschap genoemd, is onderzoek (naar natuur) dat in zijn geheel of gedeeltelijk door amateurs of niet-professionele wetenschappers wordt uitgevoerd.*

Helder Helmond is zéér benieuwd naar zowel de reactie van raad als van college!
Met heldere groeten namens de fractie van Helder Helmond,
Martijn Rieter,
Raadslid Helder Helmond

Antwoord college van burgemeester en wethouders:

Naar aanleiding van uw bovengenoemde brief delen wij u het volgende mede:

1. In het Coalitieakkoord schrijven de deelnemende partijen dat de landelijke ontwikkelingen inzake aanpak van houtrookoverlast worden afgewacht. Helder Helmond is van mening dat de gezondheidsrisico's van mensen in diverse woonwijken ernstige vormen aanneemt. Vooral mensen die in de directe nabijheid van een op hout gestookt installatie wonen, ondervinden zeer ernstige hinder. Zij kunnen die op geen enkele manier ontwijken. Ventileren van woningen wordt schier onmogelijk, wat o.a. kan leiden tot schimmelvorming in huis met verhoogd gezondheidsrisico tot gevolg.
 - Is het College op de hoogte van aard en de omvang van de problemen van houtrook op de stoker en op diens omgeving?
 - Op welke wijze is het College voornemens invulling te geven aan de zorgplicht van de gemeente om de burgers van Helmond te beschermen tegen de overlast door houtrook?
 - Is het juist dat vanuit de ambtelijke organisatie de vraag gesteld is om snel met lokale regelgeving te komen om overlast adequaat te kunnen aanpakken?

Wij weten dat in een sommige gevallen houtstook tot overlast in de omgeving kan leiden. Daarom geven we via gemeentelijke publicaties (o.a. www.helmond.nl/houtstoken), weekbladen en sociale media voorlichting over de juiste wijze van het stoken van hout. Er is vanuit de ambtelijke organisatie niet eerder geadviseerd om met lokale regelgeving te komen om overlast adequaat op te pakken.

2. Wetenschappers hebben aangetoond dat het stoken van hout leidt tot grote gezondheidsschade als astma, COPD, luchtweginfecties, hart en vaatziekten. Recente wetenschappelijke onderzoeken tonen het verband aan tussen het stoken van hout en gezondheidsproblemen als verschillende soorten van kanker, nierfalen, dementie, concentratieproblemen en zelfs gezondheidsschade voor het ongeboren kind.
 - Is het college op de hoogte van de aard en omvang van deze gezondheidsrisico's door het stoken van hout?

Vanuit gezondheidkundig oogpunt is het raadzaam om emissies van verbranding, van welke bron dan ook, te beperken. Mensen met bestaande luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten, ouderen en kinderen behoren tot de gevoeligste groepen. Zij kunnen meer en eerder klachten ontwikkelen door blootstelling aan houtrook.

3. Op 2 november 2017 heeft de gemeenteraad unaniem de motie aangenomen die door de fracties van D'66 Helmond, Groen Links Helmond, SP Helmond, CDA Helmond, Senioren 2015, Helmond Aktief en Helder Helmond is ingediend met de oproep aan het College om "in kaart te brengen wat de mogelijkheden zijn om de overlast van houtstook tegen te gaan en de raad daarover te informeren".
 - In welk stadium bevindt zich de voortgang in de uitvoering van de motie?

Er is een inventarisatie uitgevoerd naar de mogelijke maatregelen. Hieruit blijkt dat het plaatsen van een duur filter tot een afname van overlast zou kunnen leiden. Echter, indien het stookgedrag onjuist is, werkt ook een dergelijk filter niet afdoende. Om deze reden hebben wij vanaf vorig winterseizoen ingezet op het geven van voorlichting over goed stookgedrag.

4. WHO, RIVM, GGD en steeds meer provinciale en lokale overheden en groepen van gehinderden pleiten voor een verbod op het stoken van hout in woonwijken of minstens hetontmoedigen van het stoken van hout. Wereldwijd wordt bovendien de roep om een verbod op het stoken van hout in stedelijk gebied steeds groter.
- Overweegt het College een algeheel verbod op het stoken van hout in Helmond of in een aantal woonwijken van Helmond?
 - f) Zo ja, op welke termijn kan de raad een voorstel voor een Algemene Plaatselijke Verordening tegemoet zien?
 - g) Zo nee, gaat het College over tot het verplichten van technische maatregelen om de uitstoot van op hout gestookte installaties te reduceren? Zo ja, op welke termijn kan de raad dan een voorstel voor een APV tegemoet zien?
 - h) Zo nee, gaat het college over tot het verplicht vervangen van oude op hout gestookte installaties door minder vervuilende nieuwe installaties? Zo ja, Op welke termijn kan de raad dan een voorstel voor een APV tegemoet zien?
 - i) Zo nee, welke maatregelen stelt het College wel voor?
 - j) Neemt het College geen maatregelen? Dan ontvangen wij graag van het College een gefundeerde reactie op deze overweging.

Een algeheel verbod op het stoken van hout wordt op dit moment niet overwogen. Wij weten dat in sommige gevallen houtrook tot overlast in de omgeving kan leiden en dat dit leidt tot uitstoot van fijnstof en roetdeeltjes. In verhouding tot andere veroorzakers van fijnstof en roetdeeltjes (onder andere verkeer en industrie) vormt het stoken van hout een klein deel van de totale hoeveelheid fijnstof en roetdeeltjes dat uitgestoten wordt.

Op dit moment zijn op landelijk niveau de volgende drie sporen uitgezet:

- *Verbetering van de voorlichting;*
- *Onderzoek door TNO of er een voldoende nauwkeurige methode ontwikkeld kan worden om overlast tijdens het gebruik van een houtkachel te meten;*
- *Ontwikkelen van een zogenaamd stookalert. Dit is een signaal dat uitgaat op het moment dat de weersomstandigheden ongunstig zijn om te stoken. Dit bouwt voort op de website Stookwijzer.nu.*

Voor meer informatie verwijzen we naar de brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat van 30 mei 2018 (IENW/BSK-2018/84462).

Wij verwachten binnenkort de eerste resultaten. Zodra deze bekend zijn zullen wij aanvullende maatregelen bij extreme overlastsituaties in overweging nemen.

5. Het stoken van hout heeft impact op de leefomgeving. Signalen over sluimerende conflicten als gevolg van de overlast bereiken ons steeds vaker. Vaak stuiten gehinderden op een muur van onbegrip of onwil. Niemand wil ruzie met de burens. Veel mensen besluiten daarom het probleem niet te bespreken of niet te melden bij de gemeente. Gehinderden ervaren onmacht, frustratie en stress. Soms raken mensen daardoor zelfs in een sociaal isolement.
- Is het College op de hoogte van de aard en de omvang van deze impact op de leefomgeving?
 - c) Zo ja, op welke wijze komt het College tegemoet aan deze effecten op de sociale cohesie in buurten en wijken?

- d) Zo nee, op welke wijze gaat het College onderzoek doen naar de aard en de omvang en gaat zij onderzoeken of er binnen het Sociaal Domein mogelijkheden zijn om een afzonderlijk meldpunt voor houtrookoverlast in te richten?

Er zijn nauwelijks (naleef- en handhaafbare) regels met betrekking tot houtstook. Ook een wettelijk kader ontbreekt. Het oplossen van overlast is daarom in beginsel een gezamenlijke verantwoordelijkheid van bewoners onderling. Bij aanhoudende klachten die met onderlinge gesprekken niet kunnen worden opgelost, bestaat de mogelijkheid van buurtbemiddeling. Uit onderzoek blijkt dat een groot deel van de houtstokers best maatregelen wil nemen om overlast te beperken. Met een goed gesprek en simpele maatregelen om het stoken te verbeteren kan de overlast afnemen. Zo nodig vragen wij een expert om voorlichting en advies te geven over de wijze van hout stoken. Overlast kan bij de gemeente worden gemeld, onder andere via www.helmond.nl/meldpunt.

6. De voorlichting van de gemeente Helmond is gericht op tips voor stokers, de gebruikers van houtkachels. Gehinderden kunnen daar geen relevante informatie vinden. Nu duidelijk is dat er op korte termijn geen landelijke voorlichtingscampagne komt, is Helder Helmond van mening dat lokale voorlichting, gericht op de negatieve gezondheidseffecten van het stoken van hout, noodzakelijk is. Bij voorkeur gebeurt dit door verspreiding van een huis-aan-huis folder.

- Deelt het College deze mening?
 - c) Zo ja, is het College voornemens om een duidelijke voorlichtingsfolder samen te stellen en deze huis aan huis te verspreiden?
 - d) Zo nee, kan het College dan motiveren waarom zij de inwoners van Helmond niet gaat voorlichten over de risico's van het stoken van hout?

Wij onderzoeken samen met de andere B5 gemeenten, Eindhoven, Den Bosch, Tilburg en Breda op welke wijze de voorlichting naar onze bewoners beter kan. Evenals vorig jaar communiceren wij ook dit stookseizoen via wijkbladen, website en sociale media met onze inwoners over het stookgedrag.

Voor het stookseizoen van volgend jaar houden wij uiteraard rekening met de resultaten van de onderzoeken die op landelijk niveau en op B5 niveau lopen.

7. Helder Helmond voorziet met de toename van de overlast een vergelijkbare toename van het aantal klachten en meldingen, mogelijk gevolgd door een toename van het aantal handhavingsverzoeken, bezwaarprocedures, alsmede bestuursrechtelijke procedures valt dan te verwachten. Deze procedures zijn arbeidsintensief en kostbaar voor de gemeente Helmond.

- Beschikt de gemeente Helmond over voldoende gekwalificeerde mensen, middelen (o.a. meetapparatuur), kennis en vaardigheden om in deze procedures adequaat te handelen?
- Is het juist dat vanuit de ambtelijke organisatie de roep bestaat om lokale regelgeving teneinde adequaat te kunnen optreden bij overlast door het stoken van hout?

Het aantal overlastsituaties als gevolg van particulier stookgedrag in de gemeente Helmond is zeer beperkt en bedraagt minder dan 15 overlastsituaties per jaar. Daar waar dit noodzakelijk is wordt een deskundige om advies gevraagd. De gemeente heeft zelf geen meetapparatuur. Omdat er geen (wettelijke) norm is die gehandhaafd kan worden, is dat ook niet noodzakelijk.

Op landelijk niveau wordt op dit moment door TNO onderzocht of er een voldoende nauwkeurige methode ontwikkeld kan worden om overlast van houtkachels te meten. Wij wachten de resultaten van dit onderzoek af.

8. Steeds meer inwoners zijn zich bewust van de gevaren van luchtverontreiniging in hun directe omgeving. Initiatieven om zelf metingen te verrichten of onderzoeken te doen, zijn sterk in opmars. RiVM is actief in het promoten van citizen science* via het programma Samenmeten. Ook lokale overheden omarmen deze initiatieven.

- Heeft het College een visie op het inzetten van inwoners bij het monitoren van omgevingsfactoren die van invloed zijn op hun directe leefomgeving, zodat uit gegevens, verzameld over een langere periode, een compleet beeld ontstaat van de luchtverontreiniging in de wijken van Helmond?
 - c) Zo ja, is het College bereid om hiervoor expertise en middelen beschikbaar te stellen?
 - d) Zo nee, is het College bereid om met inwoners in gesprek te gaan om te onderzoeken op welke wijze citizen science* in onze innovatieve stad kan worden betrokken bij het monitoren en verbeteren van de luchtkwaliteit en het leefklimaat, vooral in de woonwijken van Helmond?

**Citizen science, ook wel burgerwetenschap genoemd, is onderzoek (naar natuur) dat in zijn geheel of gedeeltelijk door amateurs of niet-professionele wetenschappers wordt uitgevoerd.*

Eind 2017 bent u geïnformeerd over het project Brainport Smart District en de inzet van lucht- en geluidskwaliteitssensoren in de wijken Brandevoort en Brouwhuis (raadsinformatiebrief 2017-77). Het doel van dit project was met name het experimenteren met veel data en de relatie tot de belevingswaarde van bewoners met betrekking tot geur, luchtkwaliteit en geluid in kaart te brengen. Hiervoor konden bewoners hun opgedane ervaringen via een app weergeven. Wij onderschrijven het belang van burgerparticipatie. Deelname aan dergelijke projecten zorgt voor een transparante wijze van communiceren.

*Burgemeester en wethouders van Helmond
de burgemeester
mevr. P.J.M.G. Blanksma – van den Heuvel*

*de secretaris
mr. drs. A.P.M. ter Voert*